

ALO IN BEWEGING

De fascinerende wereld van de motoriek | Mag het wat minder wit, alsjeblieft? | ALO in ontwikkeling | Betekenisvol stagelopen | Naar Suriname voor 'special needs' |

INHOUDSOPGAVE

- 2 ALO eert Bernard Ebbeler
- 2 Klaas Boomars aan het woord
- 3 ALO in ontwikkeling
- 4 Het stagebureau vertelt
- 6 De fascinerende wereld van de motoriek
- 8 Betekenisvol stagelopen
- 10 Mathieu's master
- 10 Diversiteit op de ALO
- 11 Mag het wat minder wit, alsjeblieft?
- 12 In de spotlight: Manon Bakker
- 14 Naar Suriname voor 'special needs'

DE ALO EERT...

Bernard Ebbelaar. Zijn liefde voor het vak Lichamelijke Opvoeding bloeide op aan de ALO, de écht oude ALO aan de Nicolaas Maesstraat in Amsterdam-Zuid. In 1970 studeerde hij af, en werd al snel het boegbeeld van de gymlessen op de Christelijke HBS in Zaan-dam. 38 Jaar lang gaf hij de sportlessen, werd stagebegeleider en leerling counselor. Jarenlang was hij voorzitter van de werkgroep Bewegingsonderwijs in Zaanstad. Ook in het Dr. Meurerhuis gaf hij met veel bevoegdheid gastcolleges over leerlingbegeleiding. En op een dag... kwamen zomaar zijn dochter en kleindochter binnen bij één van zijn colleges: verrassing! De ALO had besloten hem te eren voor zijn enorme toewijding aan het bewegingsonderwijs. Proficiat!

Klaas Boomars,
*Docent Spel en
 docent Onderwijs,
 Didactiek en Methodiek.
 Sportachtergrond,
 waterpolo*

AAN HET WOORD

“Ik zie dat de ALO razendsnel verandert, we willen telkens beter, meer. Ik zie dat het werkveld verandert. Maar ik zie ook dat we soms langs elkaar heen werken en elkaar niet altijd ontmoeten waar het nodig is.”

Aan het woord is Klaas Boomars, 34 jaar. Zeven jaar werkt hij op de ALO. Als docent Spel, en docent Onderwijs, Didactiek en Methodiek (ODM). Tevens is hij teamleider derdejaars, doet de assessments van afstudeerders, en begeleidt tweede-, derde- en vierdejaars studenten tijdens stages. “Ja, het heeft voordelen om langer op de ALO te werken, maar het heeft ook zeker z'n valkuilen. Ik word namelijk minder vaak verrast dan in de eerste jaren, en dat vind ik ook wel jammer.”

SPAGAAT

Hij probeert daarom nadrukkelijk een frisse blik te houden op de studenten, de opleiding en het werkveld. “Tijdens de stagebegeleidingen zie ik dat studenten nog wel eens in het gat tussen ALO en werkveld vallen, terwijl ze alleen maar bezig zouden moeten zijn met hun eigen ontwikkeling. Voorbeeld hiervan is een student die op de opleiding leert om tactiek bij basketbal centraal te stellen, maar op de stageschool gaat het voornamelijk over de lay-up, de techniek. De student zit daarbij in een spagaat, want hij wil het voor beide partijen goed doen.”

IN GESPREK

“Ik zou heel graag een permanente dialoog willen tussen stagescholen en de ALO over vragen als: wat zijn recente ontwikkelingen, waarom doen we het zo, wat past er in de praktijk? Of thema-avonden waarop we ervaringen uitwisselingen of samen nadenken over stage-opdrachten die meerwaarde hebben voor de studenten. “De grote vraag is natuurlijk óf en hóe we daar tijd voor maken. En wat valt er dan af? Want we zijn allemaal al zo druk.

WEERKLANK

Eén ding is zeker; als we niet met elkaar in gesprek gaan, zie ik in de toekomst meer tijd verloren gaan aan miscommunicatie en moeizame stageprocessen. Laten we, in plaats daarvan, weerklank vinden bij elkaar. De ALO heeft het voornemen om vanaf het komende studiejaar stagebegeleiders eenmaal per semester bij elkaar te vragen, om ervaringen te delen en kritisch naar onszelf te zijn. Wij hopen iedereen te ontmoeten.”

*Thom Terwee,
Opleidingsmanager*

Twee jaar is hij nu onderweg met de trein die 'ALO in Ontwikkeling' heet. Sinds 2016 mag opleidingsmanager Thom Terwee de route leiden. "Op vier sporen rijden we inmiddels. En al is het af en toe zoeken, het wordt steeds duidelijker wat onze bestemming is."

SPOOR 1: BREDERE BETROKKENHEID BINNEN DE SCHOOL

We hebben in de afgelopen jaren een stevige visie op het beroep van gymdocent ontwikkeld. Wij zijn van mening dat de gymleraar niet alleen in de gymzaal aanwezig moet zijn. Hij kan het ambassadeurschap voor beter bewegen binnen de hele onderwijsinstelling uitdragen: in de gymzaal, in de school, op het speelplein. Wij zeggen: "Haal de muren van de gymzaal omlaag."

SPOOR 2: GROOTSTEDELIJKE KANSEN

Vanuit de ALO Amsterdam bedienen wij scholen in het hele gebied tussen grofweg Alkmaar, Almere en Utrecht. Er zijn verschillen tussen 'urban' Amsterdam en de gebieden eromheen. We willen onze focus op het grootstedelijke aspect gaan aanscherpen door een betere verbinding met de stad te zoeken. En ook door grootstedelijke thema's in het onderwijsprogramma terug te laten komen, zoals diversiteit. We willen onze studenten klaarstomen om op elke school met plezier en succes sport- en beweegambassadeur te zijn.

SPOOR 3: GYM IS EEN LEERVAK

Met de gymlessen op school willen we daadwerkelijk kinderen beter leren bewegen. Het is niet alleen een uurtje waarin kinderen kunnen uitrazen. Het staat niet gelijk aan 'even op en neer springen tijdens de rekenles, omdat kinderen daarvan beter gaan rekenen', zoals onlangs in de krant stond. Nee, we hebben echt een doel: de motorische ontwikkeling van kinderen verbeteren. Hoe jonger de kinderen zijn als ze leskrijgen van een vakleraar gym (vanaf de kleuters!), des te beter.

SPOOR 4: PROFESSIONALITEIT LEGITIMEREN

De gymleraar heeft een vakplan. En dat leidt tot een leeropbrengst. Een gymleraar doet nooit zomaar iets. Als leerlingen gaan touwzwaaien is dat geen toeval. Het maken van leerplannen en vaststellen van de gewenste leeropbrengst helpt het kind om bezig te zijn met zijn of haar eigen ontwikkeling, het helpt de gymleraar te bepalen hoe hij bijdraagt aan deze ontwikkeling, en – soms is het nodig – het is een legitimatie aan ouders en schooldirectie.

Deze vier sporen staan centraal in ons werk als 'opleider van opleiders'. Dit willen we bij onze studenten tussen de oren krijgen. Daar moeten we in investeren en het met werkveld en opleiding samen vormgeven. En die reis maken we nu.

Thom Terwee
Opleidingsmanager ALO

Luka Steusel, 20 jaar, derdejaars ALO. Ze liep haar derdejaarsstage op het St. Michaël College in Zaandam en vond er het plezier in lesgeven terug! "Mijn enthousiasme voor het vak was een beetje zoek, maar op het 'Michaël' kwam het weer helemaal terug. In het derdejaar mag je heel zelfstandig voorbereiden en lesgeven, en dat is precies wat ik nodig had. Ik vind het echt fijn om mijn eigen visie te ontwikkelen."

HET STAGEBUREAU VERTELT

UIT JE COMFORTZONE!

'Loesje' zei het al: "Waarom binnen je comfortzone blijven als daarbuiten veel meer te beleven valt?" Dat is precies waar we onszelf bij de ALO Amsterdam toe uitnodigen. Wij willen professionals opleiden die kunnen anticiperen op veranderingen in de praktijk. Dat vraagt om onderzoekende professionals. Maar hoe stimuleer je nu een onderzoekende houding? Wat zijn onze eigen beelden van deze onderzoekende professional? We vroegen het aan stagebegeleiders en ALO-docenten en zij noemden: een kritische houding, nieuwsgierigheid, betrokkenheid en openheid. Door jezelf steeds vragen te blijven stellen: "Op welke wijze kan ik de sfeer in mijn lessen LO verbeteren?" of: "Wat is het verschil in motorische leerwinst met methode A of B?"

CHECK

En? Hoe sta jij ervoor als docent LO? Het is een zoektocht, niet-waar? En misschien zelfs wel... buiten je comfortzone. Dat vinden wij ook! Maar toch gaan wij het aan; kritisch blijven kijken, onszelf uitdagen om te verbeteren, te blijven ontwikkelen. Zo gaan bij ons de ogen open wat betreft de diversiteit op de ALO, zoals je

verderop in het magazine kunt lezen. Want wij ontdekken dat we overwegend sportdocenten met een Nederlandse achtergrond opleiden en dat wij daarmee het werkveld onvoldoende bedienen. De scholen in Amsterdam en omstreken met een gemengde leerlingenpopulatie vragen om een diverser aanbod van afgestudeerde ALO'ers. Wat heeft de opleiding nodig om daarin te veranderen?

We delen ons ontwikkelingsproces graag met jullie, de stagescholen. En we vragen jullie om op jullie beurt ook mee te ontwikkelen. Bij de verschillende stagebezoeken hebben de stagebegeleiders en de bezoekende ALO-docenten al veelvuldig interessante gesprekken over het vak. Blijf dat doen! Dat maakt onze relatie sterker. En zo ontwikkelen we samen het vak LO tot professionele hoogten. Want ja, waarom binnen je comfortzone blijven als daarbuiten veel meer te beleven valt?

Ton de Ruijter
Hoofd stagebureau ALO Amsterdam

Ben jij een onderzoekende professional?

Als je de dimensies van Van der Rijst (2009) er bij zou pakken, dan kun je kijken of jij een onderzoekende professional bent die nieuwsgierig is en die vragen durft te stellen over zichzelf:

- Ben ik voldoende kritisch?
- Trek ik zaken in twijfel?
- Heb ik een open houding?
- Welke eigen vooronderstellingen heb ik?
- Kan ik mijn oordeel uitstellen?
- Wil ik tot inzicht komen?
- Durf ik te experimenteren?
- Wil ik het vak doorgronden?
- Ben ik bereid tot perspectiefwisseling?
- Kan ik afstand nemen van routines?
- Wil ik graag delen met anderen?
- Ga ik steeds in gesprek met vakgenoten?
- Wil ik onderdeel zijn van een leergemeenschap?

DE FASCINERENDE WERELD VAN DE MOTORIEK

Je krijgt honderden kinderen in je gymles. Allemaal verschillend in hoe ze bewegen, verschillend in hun fysieke mogelijkheden. Je ziet het en vraagt je misschien af: hoe verloopt hun motorische ontwikkeling? Wanneer is er sprake van een motorische achterstand en hoe zou je dit kunnen signaleren? Het zijn vragen waar het HvA-Lectoraat Bewegingswetenschappen zich mee bezighoudt.

Met een enthousiast team wordt met veel passie onderzoek gedaan naar de motoriek van kinderen en hoe zij door hun omgeving en in sport- en beweeglessen zo veel mogelijk gestimuleerd kunnen worden. Regelmatig sluiten afstudeeronderzoekers en stagiaires aan, die graag onderzoeken of de wereld van de toegepaste wetenschap bij hen past. We maken kennis met Vito Volp (afgestudeerd ALO'er, 27 jaar) en Mandy Schweitzer (vierdejaars ALO, 23 jaar).

VITO VOLP

Hij begon in 2017 zijn afstudeeronderzoek aan het lectoraat Bewegingswetenschappen bij het MAMBO-project*, een cohort waarbij ieder jaar o.a. de motoriek van kinderen gemeten wordt. Op testdagen nam hij talloze 4S-testen af op basisscholen. "De 4S-test is een vaardigheidstest, waarbij kinderen 4 vaardigheden moeten laten zien. Bij Springen-coördinatie laten we de kinderen steeds moeilijker wordende sprongencombinaties doen. Bij Springen-kracht moeten ze in zo min mogelijk sprongen op één been 9 meter overbruggen. Bij Stilstaan laten we de kids 40 seconden stilstaan op 1 been en 10 seconden stilstaan op één been met de ogen dicht. En bij Stuiten moeten ze stilstaand dribbelen, dribbelen en rondjes/achtjes lopen, en stilstaand dribbelen zonder naar de bal te kijken."

AFSTUDEREN AAN HET LECTORAAT

Gaandeweg zijn afstudeeronderzoek heeft hij bijgedragen aan een verbetering van de testen. En hij voegde spelletjes toe rondom de testen, zodat er geen lange wachtrijen meer tussen de verschillende stations waren. "We laten de kinderen tussendoor twister doen, balansoefeningen, doolhofje, jongleren of een parcours op een bobbelbaan. Het levert veel plezier op en meer bewegende kinderen, maar zorgt er ook voor dat er geen toetsdruk is, en geen etalage-effect tijdens het testen." Buiten de testdagen werkte Vito samen met mede-afstudeerder Iris de Vries aan hun eigen afstudeeronderzoek dat hij in december 2017 afrondde. Het lectoraat wilde niet zonder hem verder, en vroeg Vito of hij als testbegeleider/medewerker binnen het MAMBO-project wilde komen werken. Zijn takenpakket bestond uit: meetdagen leiden, studenten begeleiden tijdens de testen en controleren of protocollen nageleefd worden. "Ik mocht tevens meewerken aan de ontwikkeling van MAMBO; nieuwe bewegingsactiviteiten opzetten rondom de testen en kijkwijzers voor kinderen en studenten verbeteren."

KRITISCH LESGEVEN

"Door mijn onderzoekswerk ben ik beter in staat om mijn vak uit te oefenen; ik sta veel kritischer tegenover mijn eigen lessen en kan onderzoekend kijken naar de motoriek van kinderen. Het werken met verschillende groepen kinderen uit heel Amsterdam helpt mij ook bij het lesgeven, ik sta steviger voor de groep."

*MAMBO-project = Meten Amsterdamse Motoriek Basisonderwijs

MANDY SCHWEITZER

Zij is onderzoeker in hart en nieren en heeft haar afstudeeronderzoek afgerond bij het lectoraat. Zij keek naar het vervoltraject van de viervaardigheidentest (4S-test); het zorgpad motoriek. Want wat gebeurt er als er kinderen uit de test komen met een motorische achterstand? Kinderen met een grote achterstand in de motoriek komen volgens het stoplicht-model in de rode categorie. Voor kinderen in de rode categorie gaat het zorgtraject open dat uit verschillende stappen bestaat. In mijn onderzoek heb ik gekeken naar de eerste drie stappen en wat daarin verbeterd kan worden om het kind zo snel en efficiënt mogelijk te helpen. Stap 1 is, zoals gezegd, de 4S-test. Als daar een achterstand wordt geconstateerd, volgt stap 2; een gesprek met de groepsleerkracht en de Intern Begeleider om een totaalbeeld van de ontwikkeling van een kind te maken. Stap 3 is het gesprek met de ouders aangaan."

WERKEN AAN HET LECTORAAT

Bij deze drie stappen heeft ze een aantal knelpunten geconstateerd. In haar eindschrijftie komt ze met aanbevelingen om tot verbeteringen te komen binnen het zorgpad (zie onderstaand). Dat ze grondig en gedegen werk heeft verricht, blijkt wel uit het feit dat Mandy – nog voor haar daadwerkelijke afstuderen – al voor twee dagen in de week werkzaamheden uitvoert voor het lectoraat. "We gaan het MAMBO-project op scholen nog groter uitzetten en ik mag de metingen bij de kinderen uitvoeren. Ik ben dolblij met deze kans, want alhoewel ik graag voor de klas sta, weet ik heel zeker dat ik verder wil in het onderzoek. Daarom start ik in september ook nog met een Master Bewegingswetenschappen aan de VU, met de richting Rehabilitation." Heerlijk toch, als alles zo op z'n plek valt?

Meer weten over de motorische ontwikkeling van kinderen die jij in de klas hebt?

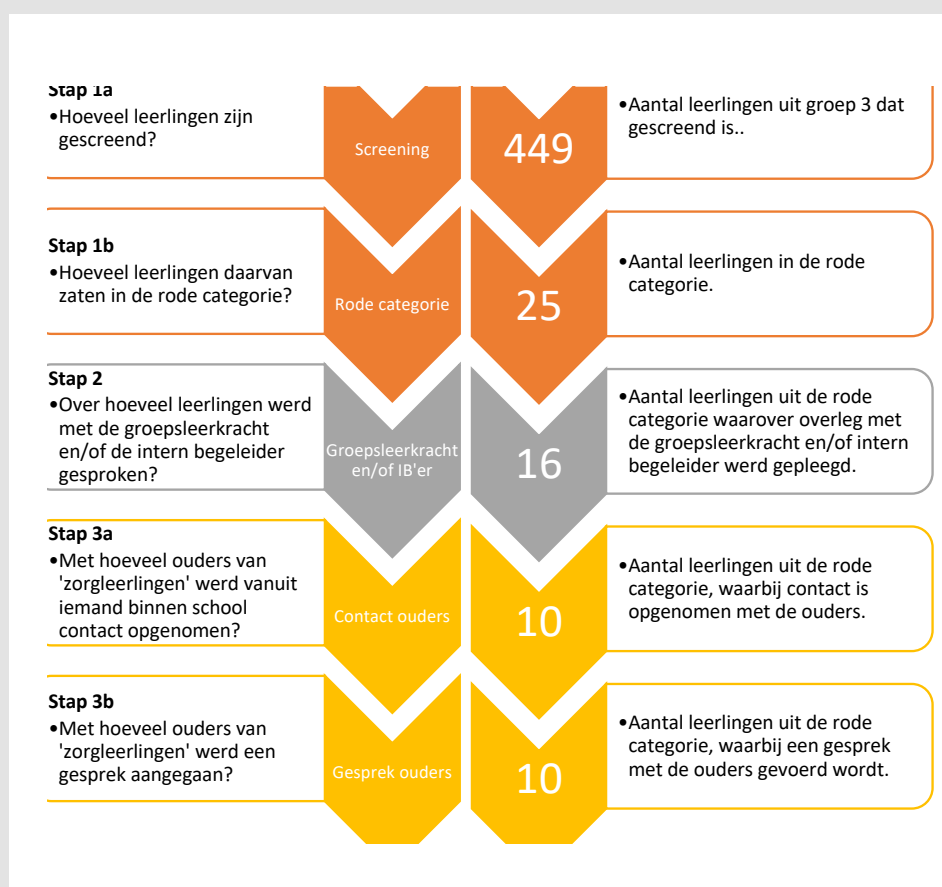
Kijk eens op de website van het lectoraat: www.hva.nl/lectoraatbewegingswetenschappen of volg ons op social media:

 /lectoraatbewegingswetenschappen

 @HvA_lectoratBW

ONDERZOEK MANDY SCHWEITZER

Aan het onderzoek deden 449 leerlingen mee, waarvan 25 leerlingen in de 'rode categorie' zaten. De 25 leerlingen hebben wij het hele traject gevolgd. Met de intern begeleider bespraken wij 16 van de 25 leerlingen en daarnaast spraken wij met de ouders van 10 leerlingen over een vervoltraject. Zie schema.

De enquêtes/interviews, met de vakleerkracht bewegingsonderwijs, leverden voor het vervolgonderzoek verbeterpunten/aanbevelingen op: (voorlopige) Verbeterpunten:

1. De vakleerkracht vooraf (gezamenlijke) instructie geven voor het hele zorgpad. Bv. in de vorm van een informatiebulletin.
2. De vakleerkracht nog meer handvatten geven voor het voeren van een gesprek met ouders.
3. De leerlingen die scoren binnen de 'rode categorie' moeten besproken worden met de IB'er en ouders (volgens protocol). De leerling krijgt uiteindelijk een doorverwijzing naar de jeugdgezondheidszorg.
4. Aan ouders die het probleem niet erkennen, de boodschap blijven herhalen. Zo wennen ouders aan het idee. Bespreek eventueel het probleem (anoniem) met de jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg Amsterdam-Zuidoost staat hiervoor open.

Aanbeveling:

Het is van belang om een nog duidelijkere omschrijving van het zorgpad op te stellen; Wie doet wat. Wanneer doet iemand wat. Hoe ga je om met onverwachte resultaten? Wie houdt het traject in de gaten, eventueel met behulp van een soort casusmanager.

“SOMS PIJNLIJK, SOMS HOOPGEVEND”

8

BETEKENISVOL STAGELOPEN IN REVALIDATIECENTRUM HELIOMARE

Behendig rijdt ze met een rolstoel de houten verhoging op. Eerst met een doffe klap, daarna heel soepel. “Hier heb ik hard op geoefend voordat ik met mijn rolstoelgroep aan de slag kon.” We spreken vierdejaars ALO-studente Rivka Mol (21 jaar) over haar stage bij revalidatiecentrum Heliomare in Wijk aan Zee.

“Ik doe de minor Zorg Paramedisch. De meeste studenten lopen hun stage in de fysiotherapie, maar mijn interesse ging altijd al uit naar revalidatieprocessen. Ik vind het boeiender om een herstelproces van dichtbij en over een langere termijn te begeleiden, dan een paar keer kort een voet behandelen en klaar ben je.” Jong, fris en vrolijk is ze, en ze verwoordt helder wat ze wil en vindt.

THERAPIE BEGELEIDEN

In Heliomare zitten patiënten met verschillende medische gronden. Sommigen voor een dagtherapie, de klinische patiënten verblijven er voor een bepaalde periode. Rivka loopt mee met verschillende therapieën: “Ik heb in het begin veel zwembadtherapie gedaan; aquafit of aquajoggen. Of ik deed loopoefeningen met CVA-

patiënten, mensen die een hersenbloeding hebben gehad.” En natuurlijk de rolstoelgroepen die ze één keer per week begeleidt. “De beginnersgroep start in de sporthal met gewenning aan een rolstoel en oefenen met obstakels, totdat ze voldoende ‘rolstoel-proof’ zijn en we buiten verder kunnen oefenen met verschillende stoepen en randen.” Ze kan de therapieën niet alleen geven of opstellen, omdat ze geen achtergrond heeft als bewegingsagoog, maar van het meelopen leert ze ontzettend veel. Naast de groepstherapieën is ze ook in de fitnesszaal te vinden: “Hier help ik mensen met het opbouwen en terugkrijgen van hun kracht en conditie of het activeren van bepaalde - voor elk individu andere - spiergroepen om hun persoonlijk revalidatie-doelen te behalen.”

BROER EN ZUS

Bijzondere bijkomstigheid van haar stage in Heliomare is dat haar broer David (19 jaar) daar een plek vond om te revalideren. Hij werd in de zomer van 2017 voor de tweede keer getroffen door een hersenbloeding (AVM). Hij verblijft enkele maanden in Wijk aan Zee. "Ik doe geen therapie met hem, hoor, dat lijkt me - als zus zijnde - best lastig, maar ik kan wel bij hem langsgaan als ik er ben. Als het goed is zijn we in mei allebei klaar met ons 'werk' in Heliomare, dus dat komt mooi uit."

IN DE DUINEN

Ze loopt naar het materialenhok en pakt een paar sets wandelstokken. "We gaan zo meteen een Nordic Walking therapie doen. Heerlijk een half uurtje naar buiten, wandelen door de duinen en het dorp." De deelnemers vinden het ook fijn in de buitenlucht. "Even een frisse neus halen. En Rivka doet het leuk, hoor," zegt mevrouw Klomp, 64 jaar, die voor dagtherapie komt omdat ze chronisch pijn in haar gewrichten heeft. "Ze is vooral heel gezell-

ig en dat vind ik het belangrijkste." Ondertussen helpt Rivka een andere deelnemer in de juiste pas, door met de Nordic Walking stokken aan te geven wat het ritme is. Na afloop vertelt ze: "Het omgaan met verschillende mensen en hun persoonlijke doelen vind ik het meest boeiend. Neem alleen al een bewegingsintake, een gesprek van een half uur waarin de patiënt vertelt over hoe hij in het verleden aan sport of beweging deed, hoe dat nu gaat en wat de wensen voor de toekomst zijn. Kan soms heel pijnlijk zijn, soms hoopgevend, maar het gaat werkelijk ergens over. Ik kan hier echt iets betekenen."

TOEKOMST

Of ze na haar studie gelijk in deze sector aan de slag gaat, weet ze nog niet. "Ik ben nog heel jong. Ik zou ook graag mijn Anwärter ski en snowboard willen halen en een paar winters in de sneeuw werken. Dus misschien doe ik dat wel, als ik straks mijn opleiding heb afgerond." Wat Rivka ook kiest, met deze doortastende dame gaat het wel goedkomen.

MATHIEU'S MASTER

"Even stil zijn, papa is aan het studeren." Dat moet meerdere malen hebben geklonken in huize Voorthuizen, want papa Mathieu deed naast zijn fulltime baan op de ALO ook nog even een tweejarige Masterstudie Sport- en Beweeginnovatie aan de HAN, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. In het gezin met (inmiddels) drie schoolgaande kinderen was daar veel begrip voor, het stimuleerde zelfs het huiswerk van de kids. Maar ook is het fijn dat de master in the pocket is, want een studie van 20 uur in de week naast je werk, vraagt wel heel veel flexibiliteit van iedereen. Met het hele gezin gingen ze daarom in oktober 2017 naar de diploma-uitreiking van Mathieu: "Het voelt echt als een teamprestatie."

BEWUST ONBEKWAAM

Mathieu deed onderzoek naar de kwaliteit van zelfevaluatie van docenten Lichamelijke Opvoeding. "In het begin dacht ik dat ik een app zou ontwikkelen om daarmee de kwaliteit van lessen LO te borgen. En natuurlijk de hele wereldproblematiek op te lossen, haha! Maar al gauw werd ik 'bewust onbekwaam'... Dat vond ik een flinke uitdaging, ik moest eerst mezelf ontwikkelen tot expert. En dat ben ik zelfs nu nog niet, na twee jaar studeren." Ook al was hij al gepokt en gemazeld in het vak van turndocent en heeft hij 11 jaar ervaring als MT-lid, hij moest eerst zichzelf aanpakken om uiteindelijk een goede procesmanager te worden.

BLIJVENDE VERBINDING

"Wat ik uiteindelijk heb bereikt met mijn studie is 'LO in beweging', een online platform met als doel de kwaliteit van het vak Lichamelijke Opvoeding hoog te houden. Dit platform zal na de zomervakantie online gaan. Daarvoor heeft Mathieu aardig wat veldonderzoek gedaan, hij ging op bezoek bij collega's in gymzalen. "Echt fantastisch dat ik heb mogen meekijken om zo weer stappen verder te komen in mijn onderzoek. Met 'LO in beweging' wil ik ook een blijvende verbinding leggen tussen het werkveld en de ALO, hopelijk is daar een goede basis voor." En ondertussen is hij thuis weer gewoon vader: "Mijn jongste wist niet beter dan dat papa altijd werkt of studeert. Maar die tijd is nu voorbij!"

"OMDAT WE DAT VERPLICHT ZIJN AAN DE REGIO AMSTERDAM"

Sandy Spil, docent zelfverdediging, weerbaarheidstraining en teamleider Propedeuse. Hij hoopt in juni 2018 zijn Master Begeleidingskunde in Rotterdam af te ronden. Hij grijpt voor zijn afstudeeronderzoek de kans om een thema te pakken dat hem zeer aan het hart gaat: culturele diversiteit op de ALO. Of beter gezegd: het gebrek eraan. "Onze opleiding is overwegend wit. Er stromen steeds minder studenten met een andere culturele achtergrond dan de Nederlandse in en ons docententeam is volledig blank. Maar het werkveld waarvoor wij sportdocenten opleiden is helemaal niet zo wit. Ik denk dat het aanbod van afgestudeerde gymleraren veel diverser zou moeten zijn en vraag me af waarom dat niet zo is."

STUDENTEN GEPOLST

Daarvoor heeft hij een avond met studenten van diverse afkomst georganiseerd. "En daar hoorde ik iets waarvan ik schrok. Ik sprak met studenten die ouders van niet-westerse afkomst hebben en zij gaven aan dat zij de ALO vooral konden afronden door samen stevig op te trekken en elkaar erdoorheen te slepen. Zij kwamen van gemengde scholen naar onze overwegend witte opleiding en voelden zich niet automatisch thuis op de ALO. Daar zouden wij toch iets mee moeten doen."

DOCENTENVISIE

"Ik ben benieuwd hoe mijn collega's daar over denken." Daarom wil hij ook eenzelfde avond voor docenten organiseren. "Ik wil het heel open insteken: wat vinden we van de diversiteit in de studentenpopulatie en docententeam op de ALO? Wat kunnen we er aan doen én zijn we bereid tot verandering?" Wat Sandy betreft is dit allemaal heel wenselijk: "Laten we diversiteit op alle terreinen omarmen, dat zijn we toch op zijn minst verplicht aan de studenten, scholen en leerlingen in de regio Amsterdam."

MAG HET WAT MINDER WIT, ALSJEBLIEFT?

Ümit Degirmenci (vierdejaars ALO) is geboren en getogen in Amsterdam-Oost. Zijn vader is opgegroeid in Turkije en kwam als gastarbeider naar Nederland. Zijn moeder volgde, en samen stichtten ze hier een gezin. Een 'verkaasde Turk' noemt Ümit zichzelf, hij is thuis in twee werelden. Zoë Lageweg (eerstejaars ALO) is half Engels, half Nederlands. Westerse culturen weliswaar, maar ook thuis in twee culturen. Zij is lid van de Opleidingscommissie (OC) en wil vanuit die club het onderwerp diversiteit onder de aandacht brengen. Al pratende ontdekken ze een aantal belangrijke zaken die echt anders moeten, als de opleiding werk wil maken van diversiteit.

Ümit: "Het is op deze 'superwitte' opleiding voor een student van niet-Westerse afkomst erg moeilijk om je staande te houden. Mij is het gelukt met behulp van mede-ALO'ers ook van diverse afkomst. Onze groep bestaat uit Marokkanen, Antillianen, Afrikaans-Surinamers en Turken, en trouwens ook Nederlandse Amsterdammers. De grootste afstand zit misschien wel tussen de stadse jongeren en de grote groep ALO'ers die uit de provincie komen. Jongeren uit Amsterdam spreken elkaars taal. Vanaf het eerste jaar zijn wij naar elkaar toegetrokken en nu behalen we met z'n allen het vierde jaar. De huidige eerstejaars met een andere culturele achtergrond starten met veel minder mensen van diverse afkomst. Zij vinden hun draai niet, en haken af."

Zoë: "De ALO is een bubbel waarin veel mensen blank zijn, waar alcohol drinken in de SOOS normaal wordt gevonden, niemand opkijkt als iemand zich omkleedt in de gang bij de lockers – ondanks de regel dat we dat niet doen – of als er onderweg naar Groningen voor het feest 'beljatten' een hele trein in een feeststemming is. Dit wordt door mensen van andere culturele afkomst toch anders bekeken. Mensen 'in de bubbel' voelen zich snel beledigd. 'Ah joh, dat hoort erbij' of 'doe effe gezellig mee'. Ik zeg niet dat we het moeten afschaffen, maar het zou goed zijn om in het eerste jaar al aandacht te besteden aan verschillende culturen, gebruiken, gewoonten. Dat gaat ook enorm helpen om later in je stages en je lessen begrip te hebben voor kinderen met een andere culturele achtergrond."

Ümit: "In het werkveld van Amsterdam en omstreken zijn veel gemengde en zwarte scholen. Daar speelt de sportles een heel

andere rol dan op een witte school. Ik loop stage op het Calvin College in Nieuw-West (100% zwart/vooral Marokkaans). Wij zijn in de sportlessen niet bezig om het bewegen te verbeteren. Wij leren de leerlingen daar allereerst hoe ze met elkaar om moeten gaan. Luisteren naar elkaar, ieder in hun waarde laten, schoppen en schelden is not done. En degenen die daar het beste in zijn, dat zijn docenten met eenzelfde culturele achtergrond als de leerlingen. Zij weten hoe ze met zo'n groep om moeten gaan. Hebben vaak geen ALO-achtergrond. Ze kunnen prima een potje voetballen met een klas, maar van bewegingsonderwijs weten ze helaas niet genoeg. We hebben de combinatie hard nodig: sportdocenten van verschillende culturele achtergronden, mét kennis van sportonderwijs. De (Nederlandse) lesmethode die we op de ALO krijgen aangereikt vind ik fantastisch, maar niet iedereen kan het doceren op een zwarte school. Dus de ALO moet diverser, er moeten meer studenten van niet-westerse afkomst komen!"

Zoë: "Ja, dat. En ons eigen docententeam mag ook wel wat diverser. Hoe fijn zou het zijn als we daar al een veel breder aanbod zouden hebben? Docenten die andere culturen uitdragen en van daaruit een lesaanbod creëren met oog voor diversiteit. We willen geen andere vakken, maar de vakken in een breder perspectief plaatsen. En rekening houden met andere cultuurfesten. Waarom alleen de les- en tentamenweken afstemmen op Kerst en Pasen, maar niet op Jom Kipoer of op het Suikerfeest?"

Het borrelt, bewustwording komt op gang, we staan aan het begin van een andere tijd. Misschien ontdekt de ALO wel een bredere, rijkere versie van zichzelf.

“EEN WENDING AAN IEMANDS LEVEN”

IN DE SPORTLIGHT: MANON BAKKER, DOCENT PSYCHOLOGIE

REGIE

Ze is klein, menig student steekt boven haar uit. Als ze gezamenlijk door de gang lopen, moet je echt even goed kijken wie de docent en wie de student is. Maar al gauw wordt het duidelijk; in hoe ze praat, in hoe ze de regie neemt. Manon Bakker (31) heeft een duidelijke stijl; ze is to the point en laat zich niet verleiden om vorm en regels belangrijker te vinden dan de inhoud van haar vak. En doordat ze zelf zo'n duidelijke focus heeft, krijgt ze de aandacht die ze wil. Dat ze ook nog een charismatische uitstraling heeft en stralende ogen, helpt daarbij vast en zeker.

KOFFIE

In 2012 studeerde ze zelf af aan de ALO en vervolgde haar studietoets met Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht en Medische Psychologie in het UMC Utrecht. En inmiddels is het ook alweer het vierde jaar dat ze lesgeeft op de HvA. “Ik vind het leuk dat ik hier invloed kan uitoefenen op hoe er wordt gewerkt in het vak.” In haar vrije tijd doet ze aan hardlopen en geeft ze yogalessen. “En als ik dan nog tijd over heb, dan doe ik graag lekkere koffies in de stad met vrienden of vriendinnen. Ik houd echt van het Amsterdamse leven, heerlijk!”

EMPATHIE

Ze geeft op de ALO de reflectieve vakken; psychologie, communicatie, reflectie en psychische pathologie. Het zit eigenlijk in haar DNA: “Ik kan goed luisteren en me verplaatsen in anderen, dat heb ik altijd al gehad. Ik stelde mijzelf al vroeg de vraag ‘waarom zou hij of zij dat doen? Oh ja, dan begrijp ik het wel’. Dat kan ik dus ook prima toepassen bij mijn studenten. Ik help graag anderen om zichzelf te helpen. Want ja, in the end doen ze het echt zelf: veranderen, doorzetten, keuzes maken. Ik ben vooral een klankbord en hoop mensen te kunnen inspireren. Ik vind het echt kicken als ik kan bijdragen dat iemand een wending aan zijn of haar leven geeft”

MICHEL ONWEZEN
(21, derdejaars)

Fitness, sporten en buiten. Dat zijn de woorden die bij hem passen. Hij brengt veel tijd door in de sportschool in Nieuw-Vennep, waar hij bootcampdocent en personal trainer is. Als hij zijn ALO-diploma heeft, gaat hij niet voor de klas staan. Hij heeft al de PBN-opleiding tot buitensportinstructeur gedaan en hoopt daarin werk te vinden. Buitenwerken met groepen, dat is zijn toekomstideaal. En niet zomaar buiten, het liefst in het buitenland.

MICHEL OVER MANON:

“Zij is meer dan een docent, zij is een echt vertrouwenspersoon. Voor iedereen ook, zij staat altijd voor iedereen klaar. Ze leert ons zelf te denken, zelf oplossingen te verzinnen, dat vind ik wel echt het mooiste. En ze helpt je met al je vragen en zorgt dat je met een goed gevoel bij haar weggaat. Ja, zij is echt anders dan anderen.”

MANON OVER MICHEL:

“Ik ken Michel al vanaf zijn eerste jaar, toen was ik zijn slb'er. Als je zo vroeg in de opleiding al een band opbouwt, dan is dat niet over na het eerste studiejaar. Hij komt nog steeds bij me langs als er iets is. Michel heeft een bijzondere ontwikkeling doorgemaakt, heeft goede kwaliteiten om voor een groep te staan; oog voor iedereen en heeft dingen snel door.”

ROSANNA VAN DIJK
(21, derdejaars)

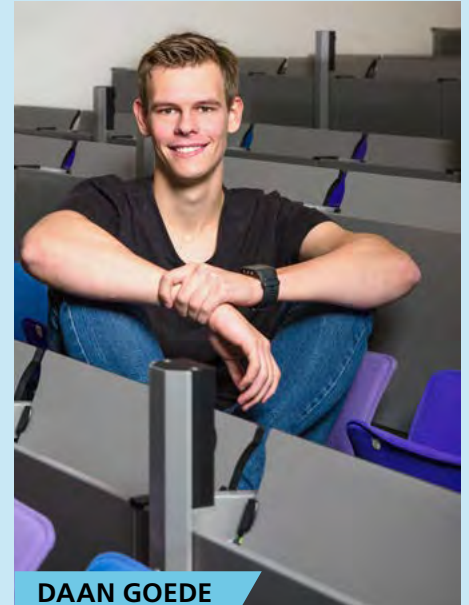
Zij wil gaan lesgeven in het MBO en weet ook al waar, namelijk het Sportcollege in Utrecht dat ze zelf ook heeft doorlopen. Daar start ze in februari al haar minor 'Special Needs'. En wellicht na haar afstuderen een baan. De pedagogische kant van lesgeven vindt ze het leukst. Op het Sportcollege vond ze psychologie echt heel moeilijk, maar bij Manon vindt ze het heel interessant.

ROSANNA OVER MANON:

“Ik vind Manon geweldig! In mijn eerste jaar dacht ik 'ga ik dit wel halen?' Maar Manon was mijn slb'er en zij gaf mij zoveel vertrouwen. Ze weet een veilige sfeer te creëren, ook in haar lessen waarin ze iedereen heel vrij laat. En daar maakt niemand misbruik van. Zij is een beetje hetzelfde als wij. Ze lacht mee, ze voelt mee.”

MANON OVER ROSANNA:

“Rosanna is een echte teamspeler, ze deelt alles met me. Ze is heel open, gezellig en positief. Haar proces is daarom ook makkelijk te volgen. En ik ken ook haar al vanaf haar eerste jaar. Ze is een echt groepsmens en is erg waakzaam op groepsprocessen. Daarin zal ze ook snel het voortouw nemen. Mooi om haar ontwikkeling te blijven volgen.”

DAAN GOEDE
(19, derdejaars)

Hij heeft bij alles wat hij doet een duidelijk beeld voor ogen. Hij is al een jaar van tevoren aan het trainen voor de halve marathon van Amsterdam. En hij weet precies wat hij na de ALO wil, namelijk verder studeren in de richting van psychologie. Het liefst sportpsychologie aan de UvA, maar daarvoor moet zijn Engels wel een beetje op niveau zijn. En daarom doet hij nu al een taalstudie om z'n Engels op te poetsen.

DAAN OVER MANON:

“Supervet dat zij zo betrokken is. Zij doet ook veel voor je naast de lessen, en wil dat iedereen zich goed voelt. Als dat even niet het geval is, komt ze naar je toe om te vragen wat er is. Zij leert je om ook zo naar je 'eigen' leerlingen te kijken en te vragen: 'Ik zie dat er iets mis is, klopt dat?' Ik wil later graag iets met kinderen met gedragsproblemen doen en daarvoor zijn haar tips echt heel nuttig.”

MANON OVER DAAN:

“Daan is een heel zorgzaam type. Ik heb intensief contact met hem sinds zijn tweede jaar hier op de opleiding. Hij is een harde werker, erg betrokken en heel geïnteresseerd in mijn vakken. Hij heeft alles in huis om een goede docentbegeleider te worden, ook buiten het vak LO. Hij kan echt kijken naar het individu.”

NAAR SURINAME VOOR 'SPECIAL NEEDS'

Tien ALO-studenten reisden in februari af naar Suriname voor een life changing stage in Paramaribo, het district Wanica of in het Boven Suriname-gebied in het district Sipaliwini. Life changing voor henzelf, maar hopelijk ook voor de vele kinderen en jongeren die zij begeleiden. In Nederland volgen ze eerst de minor Special Needs en die krijgt in Suriname een bijzondere praktijkinvulling. Irma de Waal (Hoofd Communicatie faculteit Bewegen, Sport en Voeding) zag de mogelijkheden tijdens haar Surinamereis in 2016 en legde ter plaatse contact met Diana Deul (directeur van GuidePoint Suriname, stagebemiddeling en -begeleiding) en Ilonka Elmont (oprichtster van de Ilonka Elmont Foundation). ALO-docent en coördinator Internationalisering Douwe Huitema sloot – enthousiast over het initiatief – gelijk aan. Na een jaar voorbereiding waren twaalf verschillende stageplaatsen georganiseerd, was er een centraal studentenhuis in Paramaribo gereserveerd en waren tien studenten klaargestoomd voor deze ervaring. Wie zijn zij en wat wilden deze studenten doen en bereiken in Suriname? We spraken hen vlak voor vertrek.

Achter, van links naar rechts: Lisette Pipping, Tasniem Badwy, Lynn Slootweg, Sjors Konijn, Ardi Vooijs, Fleur van den Boogaard.
 Voor, van links naar rechts: Levi Tindal, Pieter Morselt en Youri Mondt. (Brend Stijssiger ontbreekt op de foto)

Hoe gaat het nu in Suriname?

Lees de stage-ervaringen van de studenten op www.hva.nl/stagesuriname

Lisette Pipping (21), Ascona Foundation. "Ik ga met vrouwenvoetbal aan de slag. Er zijn al meiden van 17 tot 21 jaar die voetballen, maar ik hoop meisjes vanaf 7 jaar te trainen en door te laten stromen naar een hoger niveau. Door het voetbal krijgen ze zelfvertrouwen, worden ze weerbaar en kunnen ze voor zichzelf opkomen."

Ardi Vooijs (24), Ilonka Elmont Foundation en basisschool in het buitenland. "Ik wil in het binnenland kinderen met een lichte handicap kennis laten maken met nieuwe sportactiviteiten, waarbij we creatief moeten zijn, omdat we weinig materiaal tot onze beschikking hebben. Er zijn in het binnenland geen vakleerkrachten, dus wij willen een sportplan ontwikkelen dat scholen in de toekomst kunnen gebruiken."

Lynn Slootweg (20), basisschool in het binnenland en basketbalproject met kinderen in de achterstandswijk van Paramaribo. "Ik hoop iets te brengen en iets te leren van de andere cultuur. Ik wil de kinderen en jongeren door middel van sport leren hoe ze grenzen kunnen aangeven en hoop hen sociaal te versterken."

Pieter Morselt (21), Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding in Paramaribo, het speciaal onderwijs en het basketbalproject met kansarme jongeren in de achterstandswijk Sunny Point. "Ik kijk uit naar de zelfstandigheid die ik straks heb. En het avontuur natuurlijk. Ik vind mijn projecten erg interessant. Ja, ik verwacht een boel nieuwe inzichten."

Brend Stijziger (23), basisschool in het binnenland en Ilonka Elmont Foundation. "Ik kijk er naar uit om met onze kennis en ervaring aan de slag te gaan in Suriname. Om sportproblemen te signaleren en oplossingen te bieden die passen bij de cultuur. Het wordt een groot avontuur, waar we veel van gaan leren. Ik heb er zin in!"

Sjors Konijn (22), Ilonka Elmont Foundation. "Ik ga stagelopen in het speciaal onderwijs. Op drie verschillende scholen, met blinden en slechtzienden, gehandicapte kinderen en kinderen met gedragsproblemen. Ik heb daar enorm veel plezier in. In dit werk word je zó beloond voor wat je doet. En die buitenlandervaring wil ik natuurlijk gewoon meepakken!"

Levi Tindal (22), basisschool in het binnenland en speciaal onderwijs in Paramaribo. "Ik verwacht dat het buiten Paramaribo minder ontwikkeld is dan in de stad. We zullen niet moeten denken 'dat ga ik eens eventjes veranderen'. Nee, we zullen ons moeten aanpassen. Ik kijk echt uit naar die andere cultuur."

Fleur van den Boogaard (21), Ilonka Elmont Foundation en speciaal onderwijs in Paramaribo. "Ik wilde dolgraag in het buitenland stagelopen. Van huis uit heb ik meegekregen dat je ontzettend veel kunt leren als je op jezelf bent aangewezen. Bovendien verwacht ik nieuwe creativiteit op het gebied van lesgeven aan te boren, omdat daar niet alles zo vanzelfsprekend is."

Tasniem Badwy (24), clinics kickboksen in speciaal onderwijs en Penitentiaire Inrichting Santo Boma. "Ik ga werken met gedetineerden in de leeftijd van 30 tot 40 jaar, vaak mensen die op straat opgegroeid zijn. Ik hoop hen te helpen weer in de maatschappij te functioneren."

Youri Mondt (22), Sportprogramma's voor gehandicapten optimaliseren en Penitentiaire Inrichting Santo Boma. "Het lijkt mij een heel waardevolle ervaring om in Suriname les te geven. We hebben daar waarschijnlijk veel minder middelen en dat dwingt ons creatiever te worden en constant te zoeken naar oplossingen. Dit gaat mij helpen om een completere leraar te worden."

Academie voor Lichamelijke Opvoeding

Dr. Meurerhuis
Dr. Meurerlaan 8
1067 SM Amsterdam
Tel 020-5953400
www.hva.nl/bsv
www.hva.nl/alo

COLOFON Uitgave: Hogeschool van Amsterdam, Academie voor Lichamelijke Opvoeding, mei 2018 jaargang 8 | Eindredactie: Marjon Kluiters en Ton de Ruijter | Teksten en fotografiebegeleiding: Rian Lanenga | Fotografie: Marieke van der Heijden, Fred van Diem en Jan-Kees Steenman | Vormgeving: Reclamestudio Sjeep |

